

บทที่ 1

บทนำ

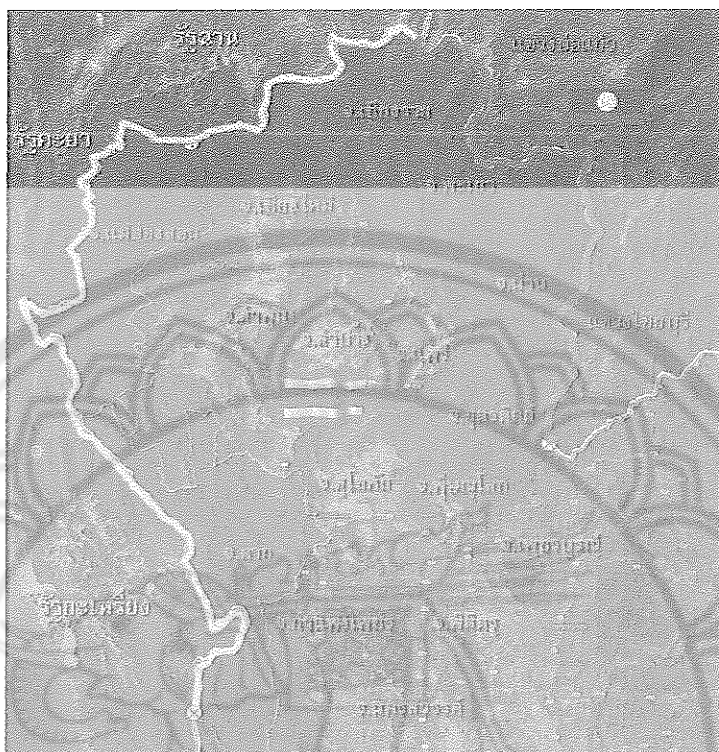
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กองทัพภาคที่ 3 เป็นหน่วยขึ้นตรงของกองทัพบก มีบทบาทความรับผิดชอบต่อการรักษาอธิปไตย และความมั่นคงของชาติในพื้นที่ภาคเหนือ ทั้งในยามปกติและยามสงครามภารกิจหลักที่ได้รับมอบจากกองทัพบก จะมีอยู่ด้วยกัน 4 ประการ คือ

- การป้องกันประเทศ
- การรักษาความมั่นคง และความสงบเรียบร้อยภายใน
- การปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์
- การช่วยพัฒนาประเทศ

พื้นที่ในความรับผิดชอบด้านความมั่นคงของกองทัพภาคที่ 3 มีความรับผิดชอบในเขต 17 จังหวัดในภาคเหนือของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี นครสวรรค์ กำแพงเพชร ตาก สุโขทัย พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ แพร่ น่าน ลำปาง ลำพูน เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน พะเยา และเชียงราย ลักษณะภูมิประเทศทางภาคเหนือ ในพื้นที่รับผิดชอบของกองทัพภาคที่ 3 ซึ่งเป็นส่วนได้ของทีราบสูง มีเทือกเขาสลับซับซ้อน ประกอบด้วยทิวเขาสูงกว้างใหญ่ติดต่อกัน ที่ราบระหว่างทิวเขามีลักษณะภูมิประเทศที่ทอดตัวยาวตามแนวในทิศทางเหนือ-ใต้เป็นส่วนมาก

แนวชายแดนไทยตลอดทั้งภาคในเขตกองทัพภาคที่ 3 มีความยาวประมาณ 2,060 กิโลเมตร เป็นชายแดนที่ติดต่อกับสหภาพพม่าทั้งที่เป็นแม่น้ำและภูเขาประมาณ 1,429 กิโลเมตร และติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวประมาณ 631 กิโลเมตร จังหวัดในเขตกองทัพภาคที่ 3 ที่มีชายแดนติดต่อกับสหภาพพม่า ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และ ตาก โดยมีแม่น้ำรวก แม่น้ำสาย ทิวเขาแดนลาว ทิวเขาถนนธงชัย แม่น้ำสาละวิน แม่น้ำเมย ห้วยวaley เป็นเส้นเขตแดนตามลำดับ ส่วนจังหวัดในเขตกองทัพภาคที่ 3 ที่มีชายแดนติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้แก่ จังหวัดเชียงราย พะเยา น่าน อุตรดิตถ์ และ พิษณุโลก ใช้ร่องน้ำลึกของลำน้ำโขง เป็นเส้นแบ่งเขตในพื้นที่จังหวัดเชียงรายบางส่วน ต่อจากนั้นใช้ทิวเขาหลวงพระบางแบ่งเขตในพื้นที่จังหวัดจังหวัดเชียงราย พะเยา น่าน อุตรดิตถ์ และพิษณุโลกบางส่วน และลำน้ำเหือง ตามลำดับจนสุดเขตที่อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ภาพที่ 1 แผนที่พื้นที่ปฏิบัติการของกองทัพบภาคที่ 3
ที่มา: ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบภาคที่ 3 , 2552

ด้วยสภาพภูมิประเทศที่มีแนวชายแดนยาว และทุรกันดาร ติดต่อกับสหภาพพม่า และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ถือเป็นจุดอ่อนสำคัญที่ทำให้เชื้ออำนาจยต่อการเกิดปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติประการหนึ่งคือปัญหายาเสพติด โดยเป็นที่ยอมรับกันว่าจุดอ่อนดังกล่าว มีความจำเป็นต้องมีการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ เครื่องมือ ข่าวสาร และการประสานงานของทุกภาคส่วนที่มีอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ กองทัพบภาคที่ 3 เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหามารยาเสพติดในเขตพื้นที่ และการนำเข้ายาเสพติดจากภายนอกประเทศ หรือการใช้เป็นพื้นที่ซุกซ่อน พักคอยก่อนที่จะลำเลียงเข้าสู่พื้นที่ตอนในของประเทศต่อไป

ปัญหาเสพติดของประเทศไทยในปี 2552 ยังคงมีความรุนแรงอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยพิจารณาได้จากข้อมูลสถานการณ์ยาเสพติด ในแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปี 2552 ของกองทัพบภาคที่ 3 , ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกองทัพบภาคที่ 3 และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 ที่ได้นำเสนอสถานการณ์ของยาเสพติดในเรื่องสถิติการจับกุมผู้ต้องหาคดียาเสพติด ปริมาณยาเสพติดที่ตรวจยึดได้ และจำนวนของผู้เข้ารับการ

บ้ำบักยงไม่มีแนวโนมที่จะลดลงอย่างชัดเจน ข้อมูลสถิติการจับกุมผู้ต้องหาในคดียาเสพติด และ ปริมาณยาเสพติดที่ตรวจยึดได้จากการปฏิบัติงานของหน่วยในพื้นที่ของกองทัพภาคที่ 3 ในแต่ละ ปี นับตั้งแต่ปี 2545 จนถึงปี 2552 เป็นไปตามตาราง

ปี พ.ศ. (ปีงบประมาณ)	ผู้ต้องหา (คน)	ยาบ้า (เม็ด)	ฝิ่น (กรัม)	เฮโรอีน (กรัม)	กัญชา (กรัม)
2545	693	10,733,502	52,947	60,014	9,864
2546	796	11,971,077	40,208	120,691	22,255
2547	341	13,912,149	32,566	179,361	716
2548	564	2,282,180	28,700	40,366	19,905
2549	845	1,693,970	14,373	3,970	3,471
2550	941	1,981,138	23,800	103,581	24,660
2551	979	2,877,023	11,902	13,427	7,480
2552	758	1,616,122	9,533	24,731	7,015

ตารางที่ 1 ข้อมูลการจับกุมผู้ต้องหา และปริมาณยาเสพติดที่ตรวจยึดได้

ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด กองทัพภาคที่ 3 , 2552

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทย ซึ่ง รัฐบาลได้ตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหาเสพติด จึงกำหนดให้เป็นนโยบายสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนของประเทศที่ต้องเร่งดำเนินการในปี 2552 โดยการผนึกกำลังจากทุกภาคส่วนของสังคม ร่วมกัน เพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น กองทัพภาคที่ 3 ในฐานะของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 (กอ.รมน.ภาค 3) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงภายใน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ 17 จังหวัดภาคเหนือ และ รวมถึงการให้สนับสนุนกำลังพลและเครื่องมือในการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน รวมทั้ง การร่วมกับส่วนราชการอื่นในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด อาทิเช่นการจัดตั้งโรงเรียนวิวัฒน์ พลเมืองสำหรับการฝึกอบรมให้กับนักโทษชั้นดีก่อนพ้นโทษ การสนับสนุนในการบำบัดรักษาผู้ป่วย จากการเสพยาเสพติด โดยการดำเนินการของโรงพยาบาลทหารต่างๆ ในพื้นที่ของกองทัพภาคที่ 3 เป็นต้น

ในปี 2552 รัฐบาลได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดของชาติ โดยการออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 82 / 2552 เรื่องยุทธศาสตร์และกลไกการป้องกันและแก้ไข

ปัญหาเสพติดตามนโยบายรัฐบาล มีสาระสำคัญคือกำหนดยุทธศาสตร์ การกำหนดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ ของส่วนราชการต่างๆ ในทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติด และกำหนดยุทธศาสตร์การแก้ไข ปัญหาเสพติดตามนโยบายรัฐบาลในลักษณะการสร้างภูมิคุ้มกัน การสร้างกิจกรรม การสร้าง กระบวนการทำงานของทั้งภาครัฐและเอกชน โดยใช้ชื่อว่า “ ยุทธศาสตร์ 5 รั้ว ” ประกอบด้วย รั้วชายแดน , รั้วชุมชน , รั้วสังคม , รั้วโรงเรียน และรั้วครอบครัว ซึ่งเกี่ยวข้องกับกองทัพภาคที่ 3 คือ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบต่อ โครงการ “รั้วชายแดน”

การนำนโยบายดังกล่าวของรัฐบาลไปปฏิบัตินั้น ถือเป็นสิ่งสำคัญและมีความเร่งด่วน อย่างยิ่ง และจากการที่นโยบายได้ให้ความสำคัญของการร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเสพติดของ ทุกภาคส่วน อันแสดงให้เห็นว่าการแก้ไขปัญหาเสพติดไม่สามารถแก้ไขได้โดยหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่งตามลำพัง ต้องอาศัยความเข้าใจ ความร่วมมือ การประสานงาน และความมุ่งมั่น ของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพราะปัญหาดังกล่าวมีผลกระทบต่อตัวประชาชนโดยตรง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน อันเป็นสาเหตุของปัญหาครอบครัว และขยายออกเป็นปัญหาของ ชุมชน สังคม จนถึงความมั่นคงของประเทศได้ ดังนั้นหน่วยที่ต้องปฏิบัติจึงมีความจำเป็นที่จะต้อง มีการศึกษานโยบายแนวทางการปฏิบัติงานโครงการรั้วชายแดน ตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหา เสพติด (ยุทธศาสตร์ 5 รั้ว) เพื่อกำหนดและได้แนวความคิดในการที่จะแปลงนโยบายไปสู่การ ปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการค้นหาปัญหา อุปสรรค ต่างๆที่ เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานด้วย

ในบทบาทของการรักษาความมั่นคงภายในที่เกี่ยวข้องและมีสาเหตุจากปัญหาเสพติด ในพื้นที่รับผิดชอบนั้น กองทัพภาคที่ 3 ในฐานะกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 จะ เป็นกลไกหลักในการบูรณาการ อำนาจการ ประสานงาน และสนับสนุนการดำเนินงานร่วมกับ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติด (ป.ป.ส.) ภาค 5 , 6 กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 5 , 6 กองบังคับการตำรวจตระเวน ชายแดนภาค 3 และหน่วยงานองค์กรระดับภาคอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่รับผิดชอบ 17 จังหวัด ภาคเหนือ จึงเกิดประเด็นที่สนใจคือ เนื่องจากการปฏิบัติภารกิจกำลังร่วมหลายส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้องแบบบูรณาการ อันอาจก่อให้เกิดปัญหาทางด้านการปฏิบัติงานร่วมกัน การประสานงาน เอกภาพการบังคับบัญชาและสั่งการ จนทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่รัฐบาลได้ตั้งไว้ คือ การ ลดปัญหาเสพติดทั่วประเทศ ขจัดความเดือดร้อนประชาชน โดยการสกัดกั้นการนำเข้ายาเสพ ติดตามแนวชายแดน

ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์รั้วชายแดน หรือโครงการรั้วชายแดน จะเกี่ยวข้องกับการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน ซึ่งเป็นพื้นที่แรกของประเทศในการลักลอบนำเข้ายาเสพติด อีกทั้งด้านฝั่งตรงข้ามของประเทศไทย เชื่อได้ว่าเป็นแหล่งผลิตและจุดพักคอย โดยหาโอกาสเวลาที่เหมาะสมก่อนลักลอบลำเลียงนำเข้าสู่ประเทศต่อไป สำหรับงานวิจัยนี้ได้เลือกพื้นที่ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เป็นกรณีเรื่องที่ศึกษา เนื่องจากเป็นอำเภอชายแดนที่เป็นชุมชนใหญ่ และเป็นช่องทางค้าขายที่สำคัญของประชาชนในพื้นที่ของทั้ง 2 ประเทศ จึงถือว่าเป็นพื้นที่ที่ล่อแหลมต่อการนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน (สหภาพพม่า) เข้ามาสู่ประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ของการปฏิบัติงานร่วมระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ในโครงการรั้วชายแดน ตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด (ยุทธศาสตร์ 5 ร้ว) ของ กองทัพภาคที่ 3 ในพื้นที่ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
2. เพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติงานร่วมระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ในโครงการรั้วชายแดน ตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด (ยุทธศาสตร์ 5 ร้ว) ของ กองทัพภาคที่ 3 ในพื้นที่ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติงานร่วมระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในโครงการรั้วชายแดน ตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด (ยุทธศาสตร์ 5 ร้ว) ของ กองทัพภาคที่ 3 ในพื้นที่ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก อันจะเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของ กองทัพภาคที่ 3 ในการรักษาความมั่นคงภายใน
2. ทำให้ทราบถึงปัญหา และอุปสรรค ของการปฏิบัติงานร่วมระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในโครงการรั้วชายแดน ตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด (ยุทธศาสตร์ 5 ร้ว) ของ กองทัพภาคที่ 3 ในพื้นที่ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
3. เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ในการแก้ไขปัญหา และอุปสรรค ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานการแก้ไขปัญหายาเสพติด ของกองทัพภาคที่ 3
4. เป็นข้อมูลสำหรับการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

ในงานศึกษานี้ จำกัดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางการปฏิบัติงานในโครงการวิจัยตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด (ยุทธศาสตร์ 5 รื้อ) ในประเด็นของปัญหา อุปสรรค และความร่วมมือระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

2. แหล่งข้อมูล (ประชากรกลุ่มตัวอย่าง)

2.1 กำลังพลในระดับหัวหน้าหน่วยงาน และระดับผู้ปฏิบัติของกองบัญชาการกองทัพภาคที่ 3 และกำลังพลของกองกำลังนเรศวร และหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารราบที่ 4 ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในโครงการวิจัยตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด (ยุทธศาสตร์ 5 รื้อ) ตามพื้นที่ชายแดนในเขตอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จำนวน 20 นาย แยกเป็นระดับหัวหน้าหน่วยงาน 10 นาย และระดับผู้ปฏิบัติ 10 นาย

2.2 กำลังพลในระดับหัวหน้าหน่วยงาน และระดับผู้ปฏิบัติของ ส่วนราชการในพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 4 หน่วยงาน ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่สอด กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 346 ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองด่านแม่สอด และ อำเภอแม่สอด รวม 40 นาย หน่วยงานละ 10 นาย แยกเป็นระดับหัวหน้าหน่วยงานๆ ละ 5 นาย และระดับผู้ปฏิบัติหน่วยงานละ 5 นาย

3. ระยะเวลาที่ศึกษา ตั้งแต่ ตุลาคม 2552 ถึง กันยายน 2553

4. สถานที่ กำหนดสถานที่ที่ศึกษาในพื้นที่ตำบลของอำเภอแม่สอดที่อยู่บริเวณชายแดน ได้แก่ ตำบลท่าสายลวด ตำบลแม่ปะ ตำบลแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในความหมายเดียวกันระหว่างการศึกษาตามเอกสารวิจัยฉบับนี้ จึงขอให้นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ 5 รื้อ หมายถึง แนวทางการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการสร้างภูมิคุ้มกัน สร้างกิจกรรม สร้างกระบวนการทำงานเพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและประชาชนได้ดำเนินการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและบูรณาการมาตรการ ให้สามารถดำเนินการต่อผู้เสพ ผู้ค้ายาเสพติด และกลุ่มเสี่ยงมิให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้ ประกอบด้วย รื้อชายแดน , รื้อชุมชน , รื้อสังคม , รื้อโรงเรียน และรื้อครอบครัว

2. **รั้วชายแดน** หมายถึง การสร้างกิจกรรม กระบวนการทำงานตามมาตรการ เสริมความเข้มแข็งป้องกันการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนที่กำหนดเป็นเป้าหมายที่จะดำเนินการ

3. **ยาเสพติด** หมายถึง ยา หรือสารเคมี หรือวัตถุชนิดใด ๆ หรือพืช ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยวิธีกิน ตม สูบ หรือฉีดแล้วจะทำให้เกิดผลต่อร่างกาย และจิตใจ ในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพมากขึ้นเรื่อยๆ มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา เมื่อถึงเวลาเสพแต่ไม่ได้เสพ จะทำให้เกิดอาการขาดยา สุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง

4. **ปัญหาในการปฏิบัติงานในโครงการรั้วชายแดน** หมายถึง ความยากลำบากในการปฏิบัติงานในโครงการรั้วชายแดน เช่น การกระจายข่าวสารยาเสพติดระหว่างส่วนราชการ การสกัดกั้นการลักลอบนำเข้ายาเสพติด เป็นต้น

5. **อุปสรรคในการปฏิบัติงานในโครงการรั้วชายแดน** หมายถึง ข้อขัดข้อง ข้อจำกัด ซึ่งทำให้การปฏิบัติงานในโครงการรั้วชายแดนไม่บรรลุผลสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ เช่น หมายจับหมายค้น การจับกุมผู้กระทำผิดมาดำเนินคดี การบังคับใช้กฎหมาย เป็นต้น

6. **กองทัพนาคที่ 3** หมายถึง หน่วยบังคับบัญชาในสายงานหรือแผนงานต่างๆ ที่ได้รับมอบภารกิจ ได้แก่ ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพนาคที่ 3 กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกองทัพนาคที่ 3 ซึ่งเป็นหน่วยบังคับบัญชาที่ได้ส่งผ่านนโยบายให้กับหน่วยในสายบังคับบัญชา ในระดับกองกำลังป้องกันชายแดนนำไปปฏิบัติ

7. **กองกำลังป้องกันชายแดน** หมายถึง หน่วยในบังคับบัญชาของกองทัพนาคที่ 3 ที่ปฏิบัติภารกิจตามแผนงานป้องกันชายแดน ที่ขึ้นการบังคับบัญชาในสายงานกับศูนย์ปฏิบัติการกองทัพนาคที่ 3 และหมายรวมถึง การทำหน้าที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 ส่วนแยก ที่ขึ้นการบังคับบัญชาในสายงานกับ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 และหมายรวมถึงการทำหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกองทัพนาคที่ 3 ส่วนแยก ที่ขึ้นการบังคับบัญชาในสายงานกับ ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกองทัพนาคที่ 3 ซึ่งในพื้นที่ของ กองทัพนาคที่ 3 จะประกอบด้วย 2 กองกำลังป้องกันชายแดน ได้แก่

7.1 กองกำลังนเรศวร / กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 ส่วนแยก 1 / ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกองทัพนาคที่ 3 ส่วนแยก 1

7.2 กองกำลังผาเมือง / กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 ส่วนแยก 2 / ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกองทัพนาคที่ 3 ส่วนแยก 2

8. หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารราบที่ 4 หมายถึง หน่วยในบังคับบัญชาหน่วยหนึ่งในสายงานป้องกันชายแดนของกองกำลังนเรศวร ที่ปฏิบัติภารกิจตามแผนงานป้องกันชายแดนรับผิดชอบพื้นที่บริเวณชายแดนของ 4 อำเภอชายแดน จังหวัดตาก และหมายรวมถึงการทำหน้าที่กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 3 ส่วนแยก 11 ในสายงานรักษาความมั่นคงภายในและศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกองทัพนาคที่ 3 ส่วนแยก 11 และสายงานต่อสู้เอาชนะยาเสพติดตามลำดับด้วย

9. กำลังประจำถิ่น หมายถึง กำลังบางส่วนของกองกำลังประจำการที่กำหนดบทบาทไว้ในลักษณะกำลังประจำถิ่น และกำลังแบบทหารที่ได้รับการจัดตั้งขึ้น และควบคุมโดยฝ่ายทหารรวมทั้งกำลังที่ได้รับการจัดตั้งโดยฝ่ายพลเรือนและตำรวจ ประกอบด้วย กำลังทหารพราน , ตำรวจตระเวนชายแดน (ตรชด.) , ตำรวจภูธร , สมาชิกอาสาสมัคร (อส.)

10. กำลังประชาชน หมายถึง กำลังฝ่ายพลเรือนที่จัดตั้งราษฎรในรูปแบบหรือกลุ่มต่างๆ เช่น ลูกเสือชาวบ้าน (สส.ชน.) , โครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) สมาชิกไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.) เป็นต้น